

Mi újság szomszédainknál?

Tallózás jugoszláv és román lapokban

Vadászati, horgászati és turisztikai kiállítás

Az idei, sorrendben 11. újdívidéki nemzetközi vadászati, horgászati és turisztikai vásárra az idén is jóval többen jelentkeztek, mint az előző évben. Ennél is jelentősebb, hogy a múlt évihez képest lényegesen nagyobb áruválasztékkal vesz részt a 310 kiállító. Tizenkilenc országból több mint 80-an jelentkeztek.

A hagyományos vadászati és horgászati felszereléseken kívül sok új sport- és turisztikai felszerelést ismerhetnek meg a látogatók. Idegenforgalmi szempontból is külön jelentőséggel bír a nemzetközi vásár, mivel a kereskedelmi szövetéségi szintű turisztikai megbeszélések tartanak. Ez a vásár hivatalosan is bekerült a nemzetközi vásári rendezvények közé.

Mezőgépek hatvan országba

A jugoszláv mezőgazdasági gépipar több kontinens mintegy 60 országába szállítja ki termékeit, zömmel traktort. Tavaly a kiszállított gépek értéke elérte a 65 millió dollárt. Az áruk felét traktorok, felét szántók, kombájnok, vetőgépek és más gépek alkotják.

Az idén az eddigi kivitelből és szerződésekből ítélve a mezőgazdasági gépek kivitelének értéke minden bizonnyal túlszárnyalja a '70 millió dollárt. Bővül a vásárló országok száma is. Az utóbbi években legtöbb gépet Indiába, Egyiptomba, Mexikóba, Algériába, Tunéziába, továbbá Lengyelországba és más keleti országokba exportálták. Tavaly a kivitel kiterjedt Nagy-Britanniára és Spanyolországra is.

Traktorgyáraik egyébként az idén mintegy 53 ezer traktort állítanak elő, vagyis 8 ezerrel többet, mint tavaly. A további tervek szerint Jugoszláviában 1985-ig a traktorgyártás elérheti az évi 75 ezer darabot.

Vajdaság területrendezési terve

Elkészült Vajdaság területrendezési terve, amely utat mutat, hogyan kell hasznosítani 2000-ig azokat a területi értékeket — a természetet, mint amilyen a termőföld, a víz, a klíma, erdővagyon és más kincs, valamint az emberi kéz által teremtett értékeket, mint amilyenek a közlekedési utak, települések, termelőeszközök stb.

Hogy mit is tartalmaz ez a terv? Vajdaságban a lakosság 39 százaléka foglalkozik mezőgazdasággal. Az ezredfordulóra ez 15 százalékra fog csökkenni. A lakosság nem tömörülhet mind az eddigi központokba, mert roppant nagy problémákat okozna nemcsak a lakásépítés, hanem a közegészség, a közlekedés, az oktatás, az ellátás terén. Arra kell tehát törekedni, hogy a lakosság minél arányosabban oszródjon el a településekben. Ez pedig úgy lehetséges, ha megőrzhetők a feltételek a biztonságos ott számára. A terv például ilyen szempontból követeli meg az ipari, a termelői létesítmények területi elhelyezését a kérdés.

Szeméncse beültetés Zágrábban

A zágrábi orvosi kar szeméncse klinikáján három betegnek mesterséges szemlencsét helyeztek be szemgolyójába. A betegek látása szürke hályog következtében teljesen leromlott.

A mesterséges lencse beültetése dr. Zaharov moszkvai

orvos szerint — aki a beültetést végezte — tulajdonképpen nem súlyos operáció, és minden korosztály esetében alkalmazni lehet. A szürke hályogot hagyományos módon távolítják el, ezután a szemgolyóra erősítik a műanyagból készült lencsét. A műtétet operációs mikroszkóp alatt végzik, speciális segédeszközökkel.

Dr. Zaharov hasonló műtétet végzett már Belgrádban és Titogradban, a következő operációt a ljubljani klinikán végzi.

Völgyzáró gát épül a Bistritán

A gát a Cserna-Motru-Ismara hidrotechnikai és energetikai komplexum egyik legfontosabb létesítménye lesz Romániában. A tervek szerint, építéséhez több mint 300 000 köbméter hordalékot és sziklát mozgatnak meg, a 20 méter magas gáttestbe 2 millió köbméter anyagot építenek be. A völgyzáró gát mögött 30 millió köbméteres vízgőzturbinát építenek.

560 lóerős tehergépkocsi

A brassói tehergépkocsi-gyár a Gépiárnyó Kutató és Tervező Intézet tervét alapján állította elő a külső fejtésekben és nagy építési-tereken használt ötven tonnás billenő-tehergépkocsit.

Az 560 lóerős Diesel-motorral felszerelt tehergépkocsi csuklós szerkezetű, a nehéz útvonalakon közlekedni is könnyen kezelhető.

Az ötven tonnás román tehergépkocsi első példányait a Duna-Fekete-tenger csatornaépítő telen és egy bányai külső fejtésben használják.

Vízi erőművek

Üzembe helyezték a 14. vilámlamos erőművet az Arges mentén. Budeasa közelében. Az argesi hidroenergetikai rendszer beszerelt összteljesítőképessége jelenleg 407 megawatt.

Intenzív építőmunka folyik más folyók mentén is. Az idén lépett üzembe az Olt mentén az ionesti és a strejesti erőmű; a Cserna-Motru-Tismana hidroenergeti-

kai komplexumban még 50 megawattot szerelnek be. A Sebes folyón az első erőmű a jövő évben épül fel Gireag mellett 150 megawatt teljesítőképességgel. Vízi erőmű épül a Riul Mare mentén, a Retyezáiban. Kolozsvár-Napoca és Nagyvárad között, a Drágan- és a Lad-völgyében.

Maros megye oktatásügye

Maros megyében az újabb tan- és kisegítő intézmények építésére előirányzott állami alapok elérik a 30 millió 232 ezer lejt. A tervek szerint ez év folyamán nem kevesebb, mint 54 tanterem, 120 helyes óvoda, 3 tornaterem, 240 újabb munkahely az iskolaműhelyekben, 304 személy számára bentlakás, továbbá étkezdék stb. létesülnek.

A kidolgozott program ez évben is rendkívül gazdag, a tervezett építkezések — ha tapasztalatok is késedelmek az átadásban, és elmaradások az építkezésekben — hiú körképét nyújtják az útemesen fejlődő oktatási hálózatnak. Marosvásárhelyen a dr. Marinescu utcában felépül az ide átköltözött Egészségügyi Líceum új épülete 16 tanteremmel, tornateremmel, étkezdével stb. A kövesdombi 1848-as lakónegyedben a tervezett tornatermet és tanműhelyeket irányoznak elő a meglévő iskolákhoz, amelyek költségvetése megközelíti a hárommillió lejt. Ugyanakkor a megye különböző városában is jelentős tanintézetek építését irányozták elő. Régebben például az ipari líceum iskolakomplexumát a fel 16 tanteremmel, 301 helyes bentlakással, 304 személyt ellátó étkezdével, nvelve munkahelyes tanműhellyel és tornateremmel. 1973-ban a tanterem már működésbe is léphetne, a teljes építkezés 1979-ben fejeződik be.

Az építkezésekkel egyidejűleg Maros megyében az évben 4 millió 250 ezer lejt költségek bitorok, felszerelések, diafilmek, vetítőgépek, laboratóriumi kellékek stb. beszerzésére, az új tanévben pedig mintegy 5 millió lejt értékű díjmentes tankönyvet kaptak az iskolások.

Műszaki újdonságok a Szovjetunióban

A közlekedés és a szállítás újabb és gyors fejlesztése kezdődött meg a tizedik ötéves terv időszakában.

Épül az új atomjégtörő, a Szibír, amely az Északi Tengerrajózási Útvonalon teljesít majd szolgálatot. A Lenin és az Arktika, az első két atomjégtörő már hosszú évek óta járja az északi vizeket.

Az atommeghajtású hajó építésénél az elsődleges követelmény a reaktor megbízhatósága. A szovjet hajókon teljes garanciát nyújtanak a sugárterhelés ellenére. A nemzetközi egyezmény egyébként is tíz édes csúskentette a megengedhető sugárdózist. A Szovjetunió ezt a normát már 1959-ben, az első atomjégtörő, a Lenin építésénél is beartotta.

A tota tervidőszakban a polgári repülés óriási feladatokat teljesít: félmillió utas szállít és 11 millió tonna árut továbbít. Az ismert gépekkel együtt ezt a feladatot az úgynevezett harmadik generációs gépek végzik el.

Jelenleg az ország 3500 vá-

rosát és települését kötik össze légvonalak.

Az új szuperszonikus utasszállító TU-144-es repülőgép óránkénti sebessége 2500 kilométer. Hajtóműveinek összteljesítménye 80 ezer kilogramm. A 180 tonnás óriás 18 kilométeres magasságban repülhet, és leszállás nélkül 6,5 ezer kilométert képes megtenni.

Az Aeroflot vonalain megkezdte járatát az IL-86-os légibusz, amely két fedélzetén, óránként 900 kilométeres sebességgel, 5000 kilométeres távolságra 350 utast szállíthat.

A kisebb távolságokon jó szolgálatot tesz a 120 ülőhelyes JAK-42, amely bármilyen burkolatú repülőterre leszállhat. Hatósugara 2500 kilométer.

Átesett az üzemi próbákban az új teherszállító, az IL-76-os repülőgép, amely 40 tonna árut vehet a fedélzetére.

A szovjet vasutak átercsztó képessége megnövekszik. A legforgalmasabb vonalakon — 2,8 ezer kilométer hosszú-

Számítógép és ideggyógyászat

A szófiai I. számú Ideggyógyászati Klinikán új eljárást dolgoztak ki a komputertomográfia tökéletesítésére. A módszer a röntgenkészülék és az elektronikus számítógép összekapcsolásán alapszik. Jelentősége az ideg- és agyvizsgálatoknál igen nagy. A különféle szögéből készített agykeresztmetszet-röntgenképek eddig a kóros folyamat — például a daganatkeződés — határait mutatták, de a volumenét — amely a műtét beavatkozáshoz szükséges — már kevésbé.

A komputertomográfia az a hiányosságát igyekszik az új bolgár találmány kiküszöbölni. A bolgár röntgenológusok rétegfelvételes eljárással, köbcentiméteres számításokkal végzik el ezt a rendkívül fontos meghatározást, ezenkívül pedig algoritmust dolgoznak ki a számítógép számára. A logikai és matematikai műveletek egymásutánja, az algoritmus segítségével válik lehetővé a kívánt volumenmeghatározás.

Már a kezdeti eredmények arra mutatnak, hogy az eljárás jelentős hozzájárulást az agyi megbetegedések sikeres kezeléséhez. (BUDAPRESS-SOFIAPRESS)

A holnap mesterei

Az NDK-ban a szakoktatás csakúgy, mint az általános képzést nyújtó tízosztályos iskola, ingyenes. A tízosztályos iskola elvégzése után a szakoktatás általában 2,5-3 évig tart. A szakmunkásképzést 30 ezer gyakorlati oktató, 15 ezer elméleti és általános műveltségi tárgyakat tanító pedagógus és az iparitanulókotthonokban dolgozó 4500 nevelő segíti. A tanulóintézetekben 224 hivatásra — és ennek 523 szakára — képezik ki a fiatalokat. Ezenkívül 32 régi kézműves szakmát — így többek között aranyműveséget, intarziás asztalosmesterséget, harangöntést — tanulhatnak a fiatalok. A szakmunkástanulók-évek megkezdésére mód van már a 8. osztály elvégzése után is, 66 különféle szakmában.

Jelenleg több mint 500 ezer szakmunkástanuló készül jövőre hivatására. Közülük a legtöbben — az összlétszám 46,2 százaléka — különféle ipari szakmákat tanulnak, 16,1 százalék az építőiparban, 10,7 százalék a kereskedelemben fog dolgozni.

Az oktatásnak három fajtája van. A 708 üzemi iskolában tanul a szakmunkástanuló ifjúság 68 százaléka. A 289 kommunális iskolában képezik a kisebb ipari üzemek, a szolgáltató

létesítmények leendő szakmunkáit. A harmadik fajta intézmény a központi szakiskola, ide a ritka szakmák kedvelőit gyűjtik össze. A gyakorlati képzés csaknem mindenütt tanműhelyekben történik.

A szakiskolák többsége mellett kollégium is működik. Ezt a tanulók egynekedveszi igénybe. Szállásért, ellátásért napi 1,10 márkát fizetnek. Egy évben ötször, hét végén vagy ünnepnapok előtt, valamint szabadságra, ingyen utazhatnak haza a kollégiumi lakók.

A fiatalokat tanácsadó szolgálat segíti, hogy eligazodjanak a szakmák sokaságában, megtalálják a leginkább nekik valódi. E szolgálat nemcsak a gyermekeket, a szülőket is ellátja tanácsokkal.

A tizedik osztályban az iskolaoorvos már a választott hivatást tekintetbe véve végzi el a befejező vizsgálatát.

A szakmunkástanuló intézetek közül több olyan képzést biztosít, hogy a szakmunkás-tizonyítvány mellé érettségi bizonyítványt is kap a fiatal, és így módja van a továbbtanulásra.

A mostani tervidőszakban, 1976-83-ig egymillió fiatalot képeznek szakmunkássá a Német Demokratikus Köztársaságban. (BUDAPRESS-PANORAMA)

Munka és minőség

Párt-végrehajtóbizottsági ülés az Április 4. Cipőipari Szövetkezetben

Üzemlátogatással kezdődött az MSZMP Ipari Szövetkezetek párt-végrehajtóbizottságának kihelyezett ülése az „Április 4.” Cipőipari Szövetkezetben. A szövetkezet éves terve 270 ezer pár férficipő, amely tavalyi gyártásukhoz képest 8-15 százalékos növekedést jelent. Szovjet exportra küldenek 120 ezer pár cipőt, amelyből mintegy 90 ezret elkészítettek már, a többivel december végéig elkészülnek. Nyugati exportra 80 ezer pár cipőre szól a kötésük, belföldi ellátásra pedig 70 ezret gyártanak.

Hátráltatja a szövetkezet munkáját, hogy a bőrgyárak nem a kívánt időpontban és mennyiségben szállítják a bőrt, és annak minősége sem egyenletesen jó.

Van gyár, amelynek termékeit reklámlálták volna, de attól el kellett állniuk a szövetkezetieknek, mert retorziókat kintáltsba helyezték velük szemben, hogy a szövetkezet újabb megrendelésnek esetleg nem tesz-e eleget. Más tényező is kihat a szövetkezet termékeinek minőségére: a technológiai figyelem lazasága, azaz, amikor bizonyos műveletek elvégzésének idejét egyes dolgozók „lerövidítik”, a munkát hiányosan, elnagyoltan végzik el, s ezzel a félkész termék hibával fut tovább.

A minőséget jobban megkövetelni itt is lehet, sőt kell — kiíváglott ez a gazdasági vezetőség beszámolóját követő vitában, amikor is ilyen kérdéseket hangzottak el: Hogyan érvényesül az érdekltségi rendszer a minőség javítására? Jár-e következménnyel kinek-kinek, aki rosszul dolgozik, aki selejtet gyárt? Milyen mértékű a műszaki fejlesztés?

Az összecsapott munka visszat, mert a késztermék nem talál magának piacot, ha rossz a minősége. Igaz az az „Április 4.” Cipőipari Szövetkezet esetében is. Az itt dolgozók saját bőrükön tapasztalták, amikor minőségi problémák miatt sok ezer pár cipőt kellett átválogatniuk a becsúszott selejtesek miatt. Az ilyen jelenséget el lehetne kerülni, ha a felelős posztokon következetesen zámon kérnék a jó, a hibátlan mentes munkát.

Korábban itt azzal próbálkoztak, hogy a művezetőket átcsoportosították más-más munkaterületre, gondolván, hogy a hibákat ezzel elhárítják majd. Az ipari szövetkezetek párt-végrehajtóbizottságának ezen az ülésén kiderült, hogy az átcsoportosítással nem mentek előre a termékek minőségének javításában. A szövetkezet gazdasági vezetősége most úgy akar kilábalni ismét a gondokból, hogy újabb átcsoportosítást tervez, holott egyszerűbb lenne minden művezetőt arra bírni, hogy igenis követelje meg a jó munkát, ne legyenek elnézőek a szövetkezet kárára és saját rovására.

Az idei 6 százalékos bérszínvonal-emelés biztosítása, továbbá a havi premizálás,

amely további 6 százalékos keresetjavulást eredményez, elégséges indok a hibátlan munka megköveteléséhez. Ott van azonban a szövetkezet pártalapszervezete, annak vezetősége, amely igazán partnere a gazdasági vezetőségnek, akkor a szorító gondok könnyebben megoldhatók együttes erővel. S lehet számítani 11 szocialista brigádra is, hiszen vállalkásuk egyik lelkendezesebb pontja a munka, a termék jó minősége.

Jobban, eredményesebben lehetne gazdálkodni ebben a szövetkezetben úgy is — alapították meg többen a végrehajtó bizottsági ülése —, ha a műszaki fejlesztésre szánt összeget okosabban, célzatosan fel is használnák. Rakják, csak rakják elére a pénzt, amely semmiféle mutatóban nem tükröz eredményt, holott egy-egy új cipőmodell elkészítésének költsége legalább kétszerese bármely itt gyártott termék önköltségének. Itt adott a lehetőség a műszaki fejlesztésre szánt összegből felhasználni, annál is inkább, mert az új modellekre sokat kell költeni. S amit azokból nem fogadnak el, visszaküldenek ugyan, és azokat értékesítik is, de legfeljebb csak fele áron, mint amennyibe előállításuk került.

Korábban volt egy álláspontja az ipari szövetkezetek pártbizottságának a tekintetben, hogy az „Április 4.” Cipőipari Szövetkezet a szegedi vásárlók igényének megfelelően bővítsa a cipők választékát Kiváló utcai üzletében. Ennek megvalósítására keresnie kellett volna partnert. Szegeden vagy Csongrád megyében, azaz egymás között cseréljék ki termékeiket — szölt az állásfoglalás. Saines ez mindmáig nem valósult meg, és emiatt el is marasztalták a szövetkezet gazdasági vezetőségét a végrehajtó bizottsági ülése.

Elhangzott az is, hogy a szövetkezet párt- és gazdasági vezetősége az eddigénél szorosabban, főleg gyümölcsözőbben dolgozzon. munkálkodjon együtt. Ne csak egymás asztalára pakolják a teendőket, problémákat, hanem azokat együttesen oldják is meg.

Lódi Ferenc